

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemati velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo in ekspedicija v „Katoliški Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Oznani (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna peti-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenem nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 198.

V Ljubljani, v sredo 31. avgusta 1892.

Letnik XX.

Vabilo na naročbo.

S 1. septembrom pričenja se nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v administraciji:

Vse leto 12 gld. | Četrt leta 3 gld.

Pol leta 6 „ | Jeden mesec 1 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec.

Po pošti velja:

Vse leto 15 gld. | Četrt leta 4 gl. — kr.

Pol leta 8 „ | Jeden mesec 1 „ 40 „

Upravništvo „Slovenca“.

I. slovenski katoliški shod v Ljubljani.

Pozdrav predsednikov.

Predsednik pripravljalnemu odboru, svetli prelat in stolni kanonik dr. Andrej Čebašek, je dne 29. avgusta zvečer pozdravil udeležence in otvoril zborovanje z naslednjim nagovorom:

Hvaljen bodi Jezus Kristus!

Prevzvišena knezoškofa! velečastita skupščina!

Našemu mestu, beli Ljubljani, je došlo izredno in veliko veselje, da ste se tukaj sošli in v tolikem številu zbrali vrli sinovi vsega našega milega naroda, različni otroci matere Slovenije iz raznih pokrajin, da se združeni posvetujete in delujete v rešitev perečih vprašanj naše dobe, o potrebnih sredstvih za vsestranski duševni in gmotni blagor vesoljnega naroda našega.

Cast mi je kot predsedniku osnovalnega odbora, da Vas, slavni in odlični rojaki, prav toplo,

iskreno pozdravim ter prav iz srca vskliknem: Dobro došli! (Burno odobravanje.) Bog Vas sprimi. Presrečno pozdravim vse, osobito došle iz daljnih krajev, bodisi od starodavnega Korotana, ali iz tužne Istre ali od deroče Soče. Akoravno iz raznih pokrajin, smo vsi sinovi iste matere Slovenije, otroci ene svete katoliške cerkve. Zato mi za vse bije gorko srce; slehernemu želim podati bratovsko roko v znamenje srčne ljubezni; napdušeno izrazim veselje, da ste se sošli v tako obilnem številu. (Napdušena pohvala.)

Slava in hvala Vam, da ste bolj uneti za blagor naroda, kakor za svoj lastni prid, ker ste rado-voljno žrtvovali za narod trud in troške, kajti ni Vas pripeljala gmotna dobičkarija, ne prazna rado-vednost; višja blaga misel ali ideja Vas je priva-bila, istina I. slovenskega katoliškega shoda, kate-rega s tem otvorim in mu želim obilnega blago-slova božjega v izdaten vspeh! (Pohvala.)

Dovolite, da le kratko omenim, kako se je ta misel kat. shoda rodila, uresničila.

Glas sv. očeta Leona XIII., ki v svoji izredni modrosti dobro poznajo razne težnje in potrebe naše dobe; želja naših prevzvišenih knezo in škofov, kateri so v svojih zborih poudarjali važnost in po-trebo katoliških shodov; zgledi in skušnja drugih krajev in narodov; osobito pa lastne težnje in po-trebe — vse to je pripomoglo, da je dozorela blaga misel, sklicati prvi slovenski katoliški shod, in sicer za vse slovenske pokrajine. Ta vzvišena misel, komaj razglašena, unela je, kakor iskra od zgoraj, vse verne Slovence. Od vseh krajev dohajali so nandu-šeni dopisi, kateri so mogli vneti slehernega, komur še gorko bije srce za blagor naroda, ki ni mnogo-brojen, ne premožen, tudi še razkosen v razne kro-novine, pa se pogumno bori za pravi napredek in blagostanje, za lastni obstanek med močnejšimi na-rodmi, kateri nam dostikrat niso prijazni. (Burna po-hvala.)

Vkljub vsem nezgodam in zaprekam ima naš

narod tri drage svetinje, prejete od blagih pradedov, svetinje, ki so mu ljubše in dražje od vidnih zakladov, ker so mu zastava prave sreče za čas in za večnost. Te drage svetinje kratko izraža staro slovensko geslo, zapisano nad vhodom, in se glasi: „Za vero, dom in cesarja!“ (Burna pohvala.)

To slavno, trobojno slovensko zastavo danes naidušeno visoko povzdignemo došlim bratom v pogum in v zastavo zmage. „Za vero, dom in ce-sarja“, to je trojna močna vez, ki trdno veže in zjedini, ki smo sicer različni po značaju in licu, enolični in edini pa po srcu in volji. To trojno vez okrepi in utrditi si bo prizadeval prvi slovenski katoliški shod. Ako se mu to posreči, bo mu narod na veke hvaležen, kajti obče je priznано, da le v katoliški veri in v mogočni Avstriji ima slovenski narod srečno, boljšo bodočnost, sicer zgine med va-lov narodov in v močvirju brezverstva.

Zato s poudarkom ponavljam, in slavni shod naj mi pritrdi, da je in ostane naše geslo: „V se za vero, dom in cesarja!“ Le v tem troj-stvu je sreča in blagor za naš narod. To trojstvo naj nam bode vsem zvezda vodnica, ki kaže pravo pot, prava zlata valuta, ki velja povsod in vedno kot jamstvo blagra in sreče naroda. (Burno odobravanje.)

Zdaj nam bo jasen blagi namen prvega slo-venskega katoliškega shoda.

Pred vsem ima shod obuditi in okrepiti ka-toliško zavednost, katera zahteva, da sveta vera človeka vsega prešinja, ne le po duhu in srcu, temveč tudi po vnajem, da se razodeva v besedi in v dejanju, doma v družini in v javnosti. Vera je nebeška luč, ki jasno kaže naše dolžnosti do Boga in bližnjega, in je zato pogoj in podlaga vse pra-vice in uravnosti; zato je prva in mora biti in ostati prva na naši zastavi.

Zato bo katoliški shod terjati verski značaj vseh šol, od prve do zadnje. Priporočal bo sploh kato-

LISTEK

Kaznjenec.

(Spisal Jos. Podkorenčan.)

(Konec.)

Neke poletne nedelje zvečer je bilo. Zunaj mesta sedeli smo s tovariši-delavci ob kupicah piva. Med tednom je bil god imejitelja naše tovarne; zato nam je kupil gospod za ta popoklan nekaj sodcev piva. Dobro smo se imeli tistega dne; govorili smo, smejali se in peli, da nam je bliskoma potekal čas.

In zakaj bi tudi težak ne smel pozabiti za hip svojih skrbij in težav? — Niti opazili nismo, kedaj se je pri sosedni mizi nastanilo nekaj gospodov na videz boljšega stanja. Razdirali so v tujem jeziku dovtype, pripovedovali si zanimivosti iz življenja in sveta in istinitost pripovedovanja podkrepljali s kletvinami.

Tedajci je zazvonilo „Zdrava Marija“. Delavci smo vsi ali ter glasno molili „angeljsko češčenje“. Gospodje pri sosedni mizi pa so jeli — hoteč mo-titi našo molitev — popevati. To nas je razburilo, a rekli jim nismo žal besede. Ko so pa le glasneje jeli sramotno govoriti o Bogu in Mariji ter zlobno

grditi nas težake, tedaj sem jaz stopil k sosedni mizi ter gospode opomnil, da govoré spodobneje in olikaneje. Moje besede razvnele so jih še bolj. Jeden gospodov drzne si celo toliko, da kolneč zlije svoje pivo po nas delavcih. To se nam je zdelo presn-rovo in presramotno. Vstali smo ter zapodili pre-širne gospodiče iz vrta. Jeden, stoječ pred menoj, hotel se je nekaj ustavljati ter dvignil palico. Jaz primem zánjo, strgam mu jo iz rok, gospodiču pa priložim v jezi nekaj gorkih od leve in desne ter ga zapodim za drugimi.

Tu pa se pričenja moja nesreča.

Drugo jutro prišedši v tovarno, stopi k meni vodja ter mi resno in kratko pové, da sem odpu-ščen iz tovarne. Kot bi mi bil potisnil bodalo v dno srca, — tako me je zapekla ta vest. Jaz — odpuščen — iz tovarne! To so bile strašne besede! Povpraševal sem po vzroku, opravičeval se, prosil, jokal, — vse zaman! „To vam bodi v pouk“, dejal mi je vodja, kako se morate kje drugje vesti proti nečaku svojega gospoda!“ Te besede razjas-nile so mi vse. Hotel sem dopovedati vodji, da so sinoči oni gospodje zasramovali Boga in Marijo, da so grdili nas težake, da je jeden gospodov celo pivo zlijl po nas, — a vodja me ni poslušal. Še sem hotel nekaj reči, a že je stal za menoj sam gospod tovarne. Prinesel mi je z mesečno plačo odpustnico

in spričalo, v katerem je bilo napisano, da sem podpihovalec, agitator, surov človek . . . Kaj sem hotel s takim spričalom? — Na kolenih sem prosil gospoda, milosti. A ta mi je dejal brezsrčno: „Za-pustite takoj moje prostore, če ne, vaz pustim vreči ven.“ Omahovaje sem vstal, šel iz tovarne in potem — se ne domišljam več dobro, kako je bilo. Vrelo in kipelo je v meni, kakor bi mi bil hudobni duh zanetil peklenski ogenj v prsib. Bežal sem iz mesta, begal po gozdih, begal po polju . . . Tedaj sem prvič v življenju pozabil na Boga in njegove sv. postave; tedaj sem dejanjsko prezrl imenitno resnico, da imetje bližnjega ni moje imetje; tedaj sem pozabil, da maščevalec krivice ni posameznik, marveč Bog in država. A jaz takrat nisem vedel in vedeti — nisem hotel.

Po noči tistega dne pogorel je večji del to-varne, v kateri sem delal. Zažgal — sem — jaz!

Nisem tajil sodišču zločina. Obsodili so me na 10 let ječe. Ko so me oblekli prvič v to obleko, videl sem svojo ženo, svojega otroka — zadnjič. In od tedaj — Bog vé, kje živita in kako živita. Bog vé, če me ne kolne v daljini žena, ker sem jo s svojim zločinom pahnil v sramoto in bedo; Bog vé, če se me ne sramuje v daljini moj otrok, ker je otrok — požigalec? . . . Kdo mi reši zagonetki, kdo mi reši ta vprašanja?

liško življenje, bodi si zasebno ali javno; dokazal bo, da mora katoliški duh prešinjati tudi sploh vede in umetnosti. To zastavo katoliškega prepričanja mora katoliški shod tolikanj bolj pogumno dvigati, ker se bide dandanes odločilen boj med vero in brezverstvom, med Kristom in Antikristom. Vse okoliščine to pričajo, da sta si tesno nasproti dva tabora, in gledé na to pišejo sveti oče Leon XIII. prav resno in resnično: „Dandanes se ima odločiti, ali ohrani svet še krščanski značaj ali bo zopet paganski. Boj je za življenje in smrt.“ Ravno tako se izrazi slavni državnik Caprivi: „Zdaj gre za to, ali velja krščanstvo ali brezbožstvo.“

Krepka in odločna izjava katoliškega shoda bo pregnala marsikatero zmoto, zdrobila bo spone malomarnosti; ohrabrila bo boječe in naučila pogumne in bo pričala, da živi med nami še vedno katoliško prepričanje. Na shodu in po shodu pokazimo odločno, da smo zavedni katoličani, katerim je vera prva in prava luč, ki kaže pravo pot, luč, ki sveti in greje vse žive dni, od krstne do mrtvaške sveče, katera sveti iz doline solz v večno domovino.

Ko pa katoliški shod poudarja versko zavednost, ne prezira narodnosti. Prve besede in nauke smo čuli v materinem jeziku. Domači jezik trdno veže ves narod v eno družino; je zlata posoda, v kateri se narodu oznanjujejo večne resnice v cerkvi in v šoli in je zato v tesni zvezi z vero samo. Zato so naši brezverski narodnjaki nedoslednji polovičarji. Jezik je pogoj in ključ vse vede in omike, in zato nam je skozi in skozi drag biser. Naj si bodo drugi jeziki lepše doneči in bolj opiljeni, domači jezik nam je ljubši, kakor je otroku lastna mati, ako tudi ne bogata, ljubša pred drugimi. „Dvoje nam je treba: Vera katoliška in materina beseda,“ piše naš Slomšek. Zato bo tudi katoliški shod poudarjal potrebo materinega jezika v šoli in v uradu, razvijal bo pravo narodno organizacijo.

Te dve svetinji, vera in narodnost, bomo pa le tedaj ohranili, ako smo združeni in edini v vsem potrebnem. V združenju je moč, kakor uči že stara pripoved o kralju Samu; to tudi skušnja uči. Le z združeno močjo se izvršijo velike reči, kakor sicer, tako tudi narodno blagostanje in resnični napredek. To združenje je še bolj potrebno pri našem malem narodu, zato smo vabili na shod vse Slovence, da se še te male moči ne razcepijo. Z združenjem naj se uresniči pri nas znani pregovor: „Malo nas je, pa smo močje (Burno odobravanje), združeni in naučeni za vse dobro premoremo mnogo.“

Ako je pa edinost sploh potrebna za vsako početje, je gotovo najpotrebnejša v sveti veri, ki je božje razodenje.

Sicer smo Slovenci do malega po imenu vsi katoličani, tudi taki, ki se za vero malo briga, se radi na to sklicujejo, da so katoličani, a v dejanju pa tega ne kažejo vedno, ker jim je le gola narodnost na dnevnem redu, vero in verske dolžnosti pa le prezirajo in so si za načelo izvolili neki poljuben napredek, ki se ne vjema s krščansko idejo. Toda ne bom odpiral te naše rane in rad bi vse pokrtil s plaščem ljubezni, katera pokrije nasprotne slabosti,

in želi odstraniti vse, kar goji ta obžalovanja vredni razdvoj. Le toliko omenim, kolikor je ta razdvoj v dotiki z našim kat. shodom.

Iz raznih krajev se nam je pisalo, da naj katoliški shod poravnata ta nesrečni razpor. Od začetka smo to bolj želeli, kakor upali. Da bi shod sam k temu pripomogel, povabil je vse brez razločka, v prvi vrsti zastopnike slovenskega naroda, in katoliški shod bode prezrl vse osebnosti žaljive izraze, ako se le v načelih zjedini.

To se bo pa zgodilo, ako se vsi povrnemo k naši stari zastavi. Sprejmite zopet staro slovensko géslo, in razpora ni več, vsi smo jedini v načelih in skupaj v enem taboru, v veselje vseh pravih Slovencev.

Ko bi katoliški shod dosegel edino le to zjedinenje, neprecenljiv bi bil njegov uspeh. Vsi verni Slovenci bi ga navdušeno pozdravili. Zaslužena hvala bi mu donela od vseh strani. Združeni bi delali vsi za vero in narodnost. Bog hotel, da bi bil ta osodopolni razpor pokopan na veke! Zato proč z razporom, na grob razpora pa postavimo sv. križ, znamenje vere in ljubezni, sprave in zmage. (Dolgotrajno odobravanje.)

Katoliški shod ima tudi nalogo, pospeševati pravi napredek v duševnem in gmotnem oziru. Napredek je znak naše dóbe. Sicer je krščanstvo popolnoma dovršeno razodenje božje in se ne dá popolniti ter zadostuje za vse čase in narode. Toda zasebno more in mora vsak napredovati v spoznanju svetih resnic in spolnovanju svojih dolžnostij; kdor je pravičen, naj bo še pravičnejši. Pravi napredek je pa le tisti, kateri ima trdni temelj, Kristusa, katerega namestniki kažejo pravo pot napredka in omike. Zato piše znani pater Roh: „Mi nimamo druge omike, razven krščanske; ako to zavržemo, nimamo celó nobene; torej: odločno nazaj h krščanstvu, ali pa naprej v propad brezverskega napredka. (Klici: Tako je!) Zato si bo katoliški shod prizadeval za pravi napredek, v tem smislu naj Kristus kraljuje in zmaguje, njegova sv. vera naj se svobodno giblje in razvija. To je pot, ki pelje do sreče in blagra vsakega naroda, in torej tudi slovenskega.“

Katoliški shod se bode tudi oziral na gmotne stvari in potrebe našega naroda. Saj je blagostanje tudi potrebno za omiko in napredek. „Primum vivere deinde philosophari!“ Vse toži o hudih časih. Huda revščina tare kmeta, obrtnika in delavca. Od javnih zborov ubogi Lazar komaj drobtinice dobi. Nasprotno pa rastejo davki, množe se bremena, da kmet več shajati — dihati ne more. Katoliški shod bo tudi za to silno potrebo priporočal nekatera sredstva, da se ohranijo kmetijski domovi, da se bremena polagoma zmanjšajo in polajšajo, tako, da vsaj pridni in zmerni kmet more pošteno živeti.

Ravno tako se bo potegnil za rokodelce in delavce, da se njihove razmere po postavnem potu vredijo in se krščansko življenje bolj vkorenini. Saj velja še zmiraž resnica: „Boljši ljudje, — boljši časi!“ (Živahno odobravanje.)

Zato mora katoliški shod stopiti na branik zoper mnogovrstne nasprotnike. Ob vseh časih je

imela vojskovalna cerkev sovražnike ter jih je zavračala z orožjem resnice in pravice. V tem boju je rasla in se okrepila ter zmagovala.

Katoliškega shoda dolžnost je, predrzne in lažnjive napade nasprotnikov zavračevati in odkrivati njihove hinavske laži z orožjem sv. resnice in katoliške véde, katera ne prezira potreb in duha naše dóbe.

Za to vojsko nam daje srčnost in pogum naš Gospod sam, rekoč: „Zaupajte, jaz sem svet premagal!“ On, naš vojvoda gre pred nami in visoko drži zastavo sv. križa in zagotovi: „V tem znamenju je zmaga!“ Pod to znamenje zmage stopi tudi katoliški shod v boju za vero, in se nam bodo spolnile besede: „To je zmaga, ki svet premaga, naša vera. (Burno odobravanje.)“

Tako katoliški shod pogumno stopi na branik za svoje svetinje: vero, domovino in cesarja. Zmaga je gotova, ker gre za sveto reč. Gospod sam se bo z nami in za nas vojskoval in dal zmago.

To so le kratki obrisi nalog, katere ima rešiti katoliški shod, namreč: krepiti katoliško zavest, združiti in zjediniti se v vsem potrebnem za blage namene: pospeševati pravi duševni in gmotni napredek v krščanski omiki in blagostanju, in v to svrhu braniti svoje drage svetinje zoper vse napade vidnih ali skritih nasprotnikov. Biti ima prvi katol. shod vsemu učenemu svetu prava in resnična manifestacija našega katoliškega življenja.

Gotovo je vzvišen namen katoliškega shoda, za katerega smo se dolgo pripravljali.

Da se je pa vse vršilo od začetka do sedaj tako srečno, imamo se za Bogom zahvaliti našemu premilostljivemu knezu in škofu, kateri je bil kot pokrovitelj shoda, odborom duša in desna roka, za to mu iskrena zahvala! (Živahno odobravanje.) Zahvaliti se imamo raznim zborom tu v mestu, ki so resno delali in srečno završili lepo, težavno nalogo. Zahvaliti se ima drugim odborom in pododborom po naši in drugih deželah; zlasti tudi lokalnim shodom, ki so ljudstvo podučevali in navduševali za prvi slov. katol. shod; bodi zato vsem prisrčna hvala in slava. V svesti smemo biti, da veliko delo ne bo brez uspeha; ako tudi ne dosežemo vsega in naenkrat, zadovoljni bodemo, ako se najpotrebniše in polagoma izvršuje. To smemo tolikanj bolj pričakovati, ker smo v to svrhu dobili blagoslov od najvišjega oblastnika sv. očeta Leona XIII.

Sicer pa pri tem važnem delu nismo prezrli krščanske resnice, da vsak dobri dar pride od zgoraj, od Očeta luči, in: ne ta, ki sadi, ne ta, ki priliva, je kaj, temveč Oni, ki dá rast. Blagoslov božji je živo potreben za naš shod. Zanj smo prosili ves čas priprave; tega smo prosili danes javno, ko smo klicali sv. Duha na pomoč; tega bomo prosili združeni jutri in pojutrnjem pri očitni službi božji, naj nam mili Bog blagovoli obilno podeliti duha prave modrosti, dobrega sveta, izdatne moči, sploh svojo milost v srečni uspeh, da se zvrši vse v blagor našega naroda, v večjo slavo gospoda Boga, kateremu bodi čast in hvala na vekov veke. (Dolgotrajno burno odobravanje.)

(Dalje v prilogi.)

Upam, da mi je Bog odpustil moj greh; saj sem ga odkritosrčno priznal Njegovemu namestniku in obžaloval sem ga in kesam se ga prebridko. Osem let že nosim to obleko in kmalu bom zadostil tudi svetni pravici. In vse bi pretrpel rad, le da bi vedel, da mi odpušča moj greh tudi žena, da mi ga odpušča tudi moj otrok!

Gospod, sedaj vam je znano moje življenje. Dejal sem vam že: Mladi ste že; učite z mojo nesrečo sebe, učite druge, kako človek delati ne sme; učite jih, da je treba tudi v težkih trenutjih klicati k Bogu ter ga prositi pomoči, česar nisem storil. Moja nesreča pa bodi meni v pokoro, drugim v pouk.

In sedaj, dragi gospod, ne sodite me pretrdo, spominjajte se me v življenju, spominjajte se me v molitvi.“

To mi je pripovedoval kaznjenec. Podal sem mu rokó; ganila me je povest njegovega življenja. In kako bi tudi človek ne imel sočutja z onesrečencem, katerega so burni valovi življenja vrgli na peščeno obrežje, kjer zaman zdihuje po domu in svojih dragih. In — vendar je bila prazna njegova bojazen, da so ga pozabili prijatelji v daljni domovini, in vendar se je bal zamán, da ga kolne doma v bedi zapuščena žena, da se ga sramuje lastni

otrok! Niso ga pozabili prijatelji, ni ga pozabila žena, ni ga pozabil niti njegov nedorasli otrok.

Bilo je koncu meseca junija. V Brnu praznovali so „cesarske dni“. Obširno so poročali časopisi o navdušenju in sijaju, s katerim so Moravani sprejeli, pozdravljali in proslavljali ljubljene vladarja. Rad sem bral ona poročila in z veseljem pripovedoval na večer tudi svojemu novemu znancu kaznjencu — Moravanu o cesarskih dneh, ki jih praznuje njegovo rojstno mesto. S kakim veseljem me je poslušal, kako navdušeno govoril o svojem domu, o svojih domačinih — Slovanih, o njih ljubezni in udanosti ljubljene cesarske rodovini!

Nekega popoldne dojde mi nov časopis. Na naslovni strani nosil je podobo s podpisom: Otrokova prošnja. V sijajni sobani stal je naslikan naš presvetli vladar in pred njim je stalo s povešenimi očmi preprosto oblečeno dekletce. Na drugi strani mi je razjasnjeval sestavek pomen slike. Bral sem sledeče:

„Za časa šumnih in sijajnih brnskih cesarskih dnij, v katerih so prebivalci staro - zvestega mesta Brna in z njimi vsi stanovniki prelepe kronovine Moravske proslavljali dohod in prisotnost ljubljene vladarja, ta čas dogodil se je tudi ganljiv prizor, katerega pojasnuje današnja slika.“

Otrok, nežna deklica enajstih let, stopila je pred obličje vladarjevo, s tresočim glasom in s solzami v očeh proseča za očeta, katerega je pravična obsodba sodnikova odtrgala od drage mu družine. Težka je pregreha, katero je obsojenec storil, in strašna je pokora, ki ga je zadela, — deset let ječe! Omahovaje je odšel nesrečni mož iz sodne hiše in sedaj je uprav osem let, odkar se je poslovil od žene in otroka delavce K., ki je bil obsojen zaradi požiga.

Bédno preživela se je od tedaj žena kaznjenceva in odgajala deklico, ki je bila tedaj stara komaj tri leta, ko ji je oče pri težkem odhodu poljubil zadnjikrat čelo. Od tedaj se oče in hčerka nista videla več in deklica pozna očeta le iz pripovedovanj materinih.

Ko je pa zazvenela po širni Moravski vest, da obišče Francišek Jožef, oče domovine, stolno mesto Brn, da biva nekaj dnij med zvesto udanim mu narodom, — tedaj je posijal vesel up v dušo osamele žene. Sklenila je storiti vse, da le pošlje svojega otroka pred obličje vladarjevo, prosit milosti nesrečnemu očetu.

In tako je stala v resnici deklica dopoldne 28. junija pred obličjem cesarjevim. Gotovo je bil predobrotni vladar ginjen, ko so ga pozdravljali milijoni, a bolj še je bil izvestno ginjen, ko je čul jecljaje prositi enajstletnega otroka milosti svojemu

Prvi slovesni shod.

Ob krasnem vremenu se je vršil sinoči na vrtu starega strelišča prvi slovesni shod, katerega se je udeležilo na stotine in stotine izbrane družbe, cerkvenih in svetnih dostojanstvenikov, odličnih dam in gospodov, zavednih meščanov, marljivih trgovcev, obrtnikov in poljedelcev. Števila te odlične družbe, ki je z največjim zanimanjem poslušala raznovrstne govore, ne moremo določiti, le toliko vemo, da se je izdalo do večeraj okrog 1700 vstopnic.

Na vzvišenem prostoru pred občinstvom so zavzeli prostore: Prevzvišena knezoškofa lavantinski dr. Mihael Napotnik in ljubljanski dr. Jakob Missia, kranjski deželni predsednik gosp. baron Winkler, ljubljanski župan g. P. Grasselli, deželni odbornik gosp. dr. Papež kot namestnik obolelega deželnega glavarja g. Otona Detela, mil. gg. stolni prošt dr. Klofutar, generalni vikarij dr. pl. Pauker, prošta P. Urh in dr. Jare, prelata dr. Andr. Čebašek in dr. Kulavie, kanoniki Urbas, Klun, Jeran, Flis, Marn, generalni vikarij vrhnoosenski dr. Jeglič, monsig. dr. Gabrijevčič, knez Ernest Windischgrätz, državni poslanec dr. pl. Fuchs, baron Wambold, dunajski poročevalec poljskega lista „Gazeta Lwowska“ gosp. Glienkiewicz, blagorodne gospe baroninja Winklerjeva, dr. Jos. Koslerjeva in Pogačerja, komtesi Auerspergovi, predsednik g. Fr. Povše, podpredsedniki gg.: dr. Josip Srnec, Gregor Einspieler, dr. Mahnič. Tajniki so bili gg.: dr. Lipold, A. Servicielj, Fr. Robič, Jos. Kompare; zapisnikarji gg.: dr. Matek, J. Slavec, Fr. Treiber, Rad. Silvester.

Predsednik g. Fr. Povše odpravi prvi slovesni shod z besedami: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“, vsa skupščina glasno odgovori: „Na veke, amen!“ Nato z navdušenimi besedami pozdravi prevzvišena knezoškofa in vse rojake, ki so se sošli iz slovenskih pokrajin v beli Ljubljani, da se na I. slov. katol. shodu posvetujejo o sredstvih v prosep duševne in materijalne blaginje naroda slovenskega po načelih starega slovenskega gesla: Vse za vero, dom, cesarja! Po besedah starega Rimca S-ptimija: „Laboremus“, delajmo vstrajno in odločno vsakteri v svojem krogu in poklicu, in zagotovljen nam je blagoslov iz nebes. (Burno odobravanje.)

Nato prečita došle telegrame, ki so bili vsi vsprejeti z burnim „živio“, posebno pa odgovor presvetlega cesarja na brzojav, izražujoč najponižnejši izraz globoke udanosti in neomahljive zvestobe katoličanov, zbranih iz vseh slovenskih pokrajin na prvem slovenskem katoliškem shodu.

Brzojavi se glase:

Njegovo Veličanstvo mi je ukazalo sporočiti Najvišjocesarsko zahvalo za izražena čutila neomahljive zvestobe in udanosti.

Parisini, c. in kr. dvorni tajnik.

Išl. 30. avgusta.

očetu. Dobrotljiv in usmiljen, kakor je le naš presvetli vladar, tolažil je tistega dne sirotno dekletce. Potolažena in upalova ostavila je deklica sijajne dvorane? — — —

Strmé in začuden sem bral te vrstice. Bral sem jih dvakrat, trikrat. . . in mislil na kaznjencev. Kaka novica boče to zanj! Kdo bi bil še dvomil, da se ta vest tiče — nega? —

Nisem vstrpel dalje. — Ko sem zvedel, kje delajo danes kaznjenci, nesel sem list svojemu znanecu. Da bi ga bili videli, kako mu je bledele in žarelo lice, ko je bral to vest. Osupel me je vprašal, je-li to istina, je-li so sanje? Zatrdil sem mu, da je istina. Tedaj pa je pal na kolena, zajokal kot otrok in solzeč se poljubljaj na podobi roke cesarju in obraz svojemu otroku. — Posmehovaje so zrlj nanj drugi kaznjenci; morda so se čudili, kako mora jokati — kaznjencev! A njega to ni motilo; ihtel je le: „Tedaj me vendar niso pozabili!“

In sedaj, — kaj bi vam imel še povedati? — Ni dolgo tega, kar je zapustil kaznjencev našo vas. A zapustil je ni kot kaznjencev, zapustil jo je kot prost človek. Kako sva se poslovila, o tem mi ni treba praviti. Rečem le: Kdo bi si mislil, da more biti tudi pod kaznjencevo obleko tako dobro srce? — Bog ve, če se vidiva na svetu še kdaj? . . .

Solnograd, 30. avgusta. Christianus mihi nomen, Catholicus cognomen. Če tudi različni po jeziku, kot katoliki smo jedini. Najboljši uspeh katoliškemu shodu. Knezonadškof solnograški.

Bregenc, 30. avgusta. Nemogoče mi je priti. Pošiljam zbranim slovenskim katolikom najsrčnejše pozdrave. Bojujmo se vedno ramo o' rami za skupno našo stvar. Dr. Ebenhoch.

Dunaj, 30. avgusta. Spominjam se mladih dijaških let, katera sem preživel v lepi katoliški kranjski deželi, zato živo obžalujem, da se vsled poslov svojega poklica ne morem vdeležiti obravnave. Želim srčno najboljši praktičen uspeh z obilnim blagoslovom.

Cesarski svetnik dr. Hans Marija Truza.

Gradec, 30. avgusta. Slava katoliškemu shodu, ki naj pripomore, da se na duševnem polju zjedini in pomirijo vse narodnosti avstrijske.

Za uredništvo „Grazer Volksblatt-a“ Zapletal.

Vitanje. Srčno pozdravljamo zbrane katoliške Slovence, odobravamo z veseljem predložene resolucije ter kličemo po starem našem geslu: „Vse za vero, dom, cesarja!“

Josip Žičkar, župnik; Jurij Jeseničnik, načelnik cerkvenega skladnega odbora; Fran Jankovič, odbornik posojilnice; Florijan Jeseničnik, občinski odbornik v Breznu.

Konščina, 30. avgusta. Slaveči svojo dvadesetpetletnišnico svoga misništva molimo Boga, da bi izvolio blagosloviti sveti rad te prve slovenske katoliške skupštine sebi na slavo, svetoj crkvi na korist, a nam svima na spas. Dvadeset i tri misnika nadbiskupije zagrebačke u Konščini.

Zagreb, 30. avgusta. Katehetski sastanak, držan 25. kolovoza u Zagrebu, ovlastio je mene, da katoličku skupštino u njegovo ime srdačno pozdravim. Dobri Bog blagoslovi rad katoličke skupštine sebi na slavo i na spas sviju nas.

Cvetko Rubitič.

Generalni Stol, 30. avgusta. Dok svi katolici blagoslovljaju zlatni pokret, dok se veliko srce sužnja vatikanskoga napunja utjehom i nadom, treba kole blagoslov radu i nastojanju vašem.

Nežić, župnik; Jursić, kapelan; Zmajlović, bogoslovac u Basiljevu.

Gorica, 30. avgusta. V imenu svoje čast. farne duhovščine in cele Solkanske vsem p. n. zborovalcem srčen pozdrav z najiskrenejšim voščilom. Bog blagoslovi trud prvega slov. katol. shoda z najboljšim uspehom, da izginejo vse pogubne razlike ter se združimo vsi v jedinstvi katoliških načel v borbi za pravi napredek in blagor ljubega nam katoliškega naroda. Janez Ev. Kolavčič, župnik v Solkanu.

Gorica, 30. avgusta. Blagoslovi večni Oče delo Vaše priidnosti na prošnjo.

Kojšijanskih faranov v Brdih.

Gorica, 30. avgusta. Bog blagoslovi vse plemenite napore! I. slovenskega katol. shoda. Posvetujte se, četudi morda viharo, vendar končno zjedinjeni v duhu Kristusovem, v tolažbo toliko ponižanemu sv. očetu Leonu XIII. in v blagor vseh katoliških Slovencev, pod viteškim vladarjem Francem Jožefom I.

Pavletič, za „Katol. del. društvo v Mirni.“

Wörthshofen, 30. avgusta. Tukaj pri Kneippu bivajoči Slovenci pozdravljamo slovenski katoliški shod ter se strinjamo z njegovimi sklepi. Živeli vsi zborovalci. Dr. Stanonik, Kurinčič, Orehek.

Celovec, 30. avgusta. Pozdravljajoč katoliški shod in vse na istem zbrane rodoljube, želimo, da bi to delo obrodilo v resnici tudi dobrega sadu v prid cerkve in zatiranega naroda našega, ter priporočamo v to složenega delovanja vseh Slovencev, obžalujoč pogubonosni in nestrpni narodni prepir mej kranjskimi rojaki.

Odbor „Katoliško političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem.“

Dunaj, 30. avgusta. Zbranim Slovincem na katoliškem shodu želim najlepši uspeh! Bog blagoslovi Vaše delo za cerkev in narod.

Jančar, župnik.

Sevnica, 30. avgusta. Fara boštanjška srčno pozdravlja prvi slovenski katoliški shod v Ljubljani. V pravem katoliškem mišljenju in delovanju je prava sreča Slovencev. Živeli zborovalci!

Župnik Lavrenčič, župan Drmelj, kapelan Česarek, oskrbnik Bohutinski, Planinec, Papež, Marolt, Brce, občinski svetovalci.

Kobarid, 30. avgusta. Pozdravljamo z navdušenjem vzvišeni, pravi namen katoliškega shoda, protestujemo pa svečano proti nameravanemu (?) vsakemu razdvojenju naroda. Gromoviti živio dičnemu našemu voditelju Dr. A. Gregorčiču!

Starejšinstvo Kobarid.

Kobarid, 30. avgusta. Bog blagoslovi katoliški shod, Vsemogočni dal, da shod vsaj toliko doseže, da bi v naši milej Sloveniji le taki močje vodili usodo naroda, kakoršen je vzorni naš vođnik, duhovnik dr. A. Gregorčič. Slava vsem pravim katolikom! Slava našemu nenadomestnemu dr. Gregorčiču!

Duhovniki Kobaridskega kota: Kranjec, Gregorčič, Vidmar, Sedej.

Kobarid, 30. avgusta. Dekanija kobaridska srčno pozdravlja prvi katoliški shod v Ljubljani ter vošči najboljši izid. Bog naj blagoslovi delo.

Peternel, dekan.

Zagreb, 30. avgusta. Blagoslovi naj Vsemogočni delo današnjega sestanka na čast svete vere in na korist plemenitega slovenskega naroda.

Dr. Fran Vrbanič.

Zagreb, 30. avgusta. Radostno pozdravljamo skupščino katoliških Slovencev, želeč božji blagoslov delu njegovemu. Uredništvo „Katoličkog Lista“.

Iz Boveca je došlo naslednje pisanje: V svoji izredni seji dne 25. t. m. sprejel je odbor podpisanega društva sledeče: „Slovenska narodna čitalnica v Bovecu iskreno pozdravlja prvi slovenski katoliški shod na podlagi objavljenega načrta, želeč od tega shoda slovenskemu narodu v vsem splošni božji blagoslov, mirno sporazumljenje in srečno bodočnost.“

„Narodna čitalnica v Bovecu, dne 28. avgusta 1892. Fran Pečenko, predsednik; Adolf Komac, tajnik.“

Po prečitanih brzojavih stopi na govorniški oder pokrovitelj shoda, Nj. prevzvišenost g. knezoškof ljubljanski, dr. Jakob Missia, burno pozdravljen od cele skupščine. Po krščanskem pozdravu: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ prevzvišeni knezoškof v izbornem govoru, kateremu za danes povzamemo le vodilne misli, razpravlja narodnostno idejo. V Kristusu je zveličanje, v njem naša zaslomba, v njem imajo vir večne resnice in ideje. Kakor pa se ideje sploh med človeštvom morejo sprevreči, tako se tudi narodnostna, ako zapusti večno luč, ki sije s križa. Prvič se je ta ideja sprevrgla ob času zidanja babilonskega stolpa, a morala se je podvreči božji vsegamogočnosti. Drugič se je sprevrgla ob času Kristusovem, obsojen je bil Božji Sin na smrt vsled krive narodnostne ideje. Bog je absoluten, a ne ideja, ki brez večne luči, brez božje podpore zagazi v temo, na kriva pota. Rimska-katoliška vera pa uči pravo resnico, ona je voditeljica narodom na potu življenja v srečno večnost.

Križ nas uči dela, požrtvovalnega dela za večni in časní blagor človeštva, uči nas moliti, ker brez srčne, ponižne molitve ni blagoslova iz nebes. Mnogo se kriči, a malo se dela, kajti vse delo brez nesebičnega truda je le polovičarsko, je brez-uspešno. Pravega dela nas uči Jezus Kristus, katerega celo življenje je bilo delo za rešitev človeštva. Ko bi takoj od začetka, ko so narodi dobili ustavne pravice, delali po katoliških načelih, potem bi že davno imeli versko šolo. In kar velja o šoli, to velja o drugih vprašanjih. Le polovičarstvo je krivo, da se bojimo naglašati prava katoliška načela, katera naj bi veljala kot vodilo vsem zastopnikom narodov. Treba je, da smo celi močje, in ne polovičarji, in sicer v zasebnem in javnem življenju, kajti Kristus je Bog tudi za javno življenje. Luč se mora postaviti na svetilnik, in ta luč pa so večne božje resnice, so nauki svete katoliške cerkve. Za te svete resnice moramo delati in trpeti, če treba, tudi umreti. Križ je znamenje trpljenja, pa zagotovilo zmage. (Dolgotrajno burno odobravanje.)

Predsednik g. Fr. Povše srčno zahvali prevzvišenega knezoškofa za nautušene in zlate besede, želeč, da bi vsi kot celi močje delovali po téh naukih v blagor ljudstva.

Drugi govornik je bil prevzvišeni gosp. knezoškof lavantinski, dr. Mihael Napotnik, katerega je skupščina pozdravila z največjim nautušenjem.

S krščanskim pozdravom „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ prične prevzvišeni gospod izborni svoj govor, v katerem prepričevalno dokazuje, da je bila in je katoliška cerkev najtrdnjša zaslomba slovenskega naroda. Katoliška vera v obče spaja vse narode v lepo družbo, tako pa tudi utrjuje mir in pravi na-

predek posameznega naroda. Slovence veže materska beseda in zvestoba do cesarja, ta vez pa dobiva višjo moč v sveti veri. Skozi tisočletje je bil narod slovenski v nevarnih burnih časih, propadel bi bil, da ga ni varovala katoliška cerkev. Mnogo odličnih mož se je zbralo iz vseh slovenskih pokrajin, da bi se posvetovali ter sklepali o resolucijah, katere naj bi bile slovenskemu ljudstvu vodilo pri delovanju za duševni in telesni blagor. Ljubimo torej sveto vero. Kakor ta ne propade, tako tudi ne bode propal narod, ki živi po njenih naukih. Ta shod ima namen, razjasniti načela, omogočiti složno delovanje. Srca naj se približajo. Že pogled na mnogobrojno skupščino daje nam to upanje. Če združimo moči, potem bode ta shod jutranja zarija boljše bodočnosti, potem bode mir in trajna sprava. Tako se zgodi, tako budi! (Viharno odobravanje je sledilo tem navdušenim, jasnim in prepričevalnim besedam.)

Predsednik g. Fr. Povše iskrenimi besedami zahvali visokega gospoda za te prekrasne besede, katere naj bi si vsak Slovenec zapisal globoko v srce ter uravnaval po njih svoje delovanje.

Mej tem je zazvonilo „Ave Marija“. Preč. g. kanonik moli na glas in za njim vsa skupščina „Angelisko češčenje“.

Tretji govornik je bil monsig. dr. Gabrijevčič, ki v imenu zadržanega knezonaškofa goriškega iskreno pozdravi zborovalce ter v obširnem govoru razpravlja razmere na Goriškem. Govor, ki je bil vsprejet z velikim odobravanjem, objavimo o priliki.

Deželni odbornik g. dr. Papež pozdravi skupščino v imenu deželnega glavarja, gospoda Otona Detela, ki je bil vsled nevarne bolezni zadržan, vdeležiti se shoda.

Gosp. župan Peter Grasselli pozdravi skupščino v imenu občine ljubljanske ter zakliče: Dobro došli danes in vsikdar, zborujte srečno na slavo in blagor naroda. Vzemite seboj prijetne spomine in pozdrav vsem bratom in sestram po zemlji slovenski. (Odobravanje.)

Predsednik predstavi znanega državnega poslanca g. dr. pl. Fuchsa, ki ima vsled svoje naklonjenosti do slovenskega naroda med državnimi poslanci častni priimek „Ehrenslovene“. Gospod dr. pl. Fuchs nato v nemškem jeziku, ker slovenskega ni zmožen, pozdravi skupščino v imenu „kat. političnega društva“ v Solnogradu, želeč, da bi se vsi katoliško misleči državni poslanci združili v jedno skupino ter z združenimi močmi zagovarjali opravilne zahteve vseh narodov. Vspeh bi bil gotov. (Navdušeno odobravanje.)

Gospod Glienkiewicz pozdravi skupščino v poljskem jeziku v imenu Poljakov katere veže s Slovenci katoliška ideja. (Pohvala.)

Konečno govorita še veleč. gospod dr. Anton Jeglič iz Sarajeva o temeljih katoliškega življenja in blag. gosp. dr. Srnec iz Celja o zaslugah slovenske duhovščine za narodni obstanek in napredek, iskreno želeč, da bi i v prihodnje delali složno duhovniki in posvetnjaki, kakor je to na Štajarskem. Oba govora sta bila z navdušenjem in mnogim odobravanjem vsprejeta.

Predsednik h koncu zahvali vso skupščino, posebno g. deželnemu predsedniku za udeležbo ter zaključil prvi slovesni shod ob 3/4 10. uro.

Priprave za prvi slovenski katoliški shod.

(Poročal dr. Ivan Šušteršič v imenu pripravljalnega odbora.)

„Slavni osnovalni shod!“

Ideja današnjega shoda ni nova. Že pred par leti sprožila se je misel, sklicati v Ljubljano, v središče Slovenstva, katoliški shod, na katerem naj bi se zbrali pod senco katoliške zastave Slovenci iz vseh slovenskih pokrajin. Že takrat pozdravljali so Slovenci iz vseh pokrajin to idejo navdušeno in izrekli radostno svojo pripravljenost, pripomoči po svojih močeh, da se shod izvrši tako sijajno, kakor je pri naših akromnih razmerah sploh mogoče.

Ko pa se je sedaj vnovič sprožila ta ideja, šla je kakor blisek mej narod slovenski in vžgala po vsem Slovenskem ogenj nepopisnega navdušenja.

Na posebnih pripravljalnih shodih, sklicanih v namen, da se širi in pojasnjuje ideja prvega slovenskega katoliškega shoda, zbirale so se neštete množice vrlih katoliških slovenskih mož, ki so z

navdušenjem pozdravljali nasvete in ukrepe pripravljalnega odbora.

Uzroki, iz katerih je vzbudila ideja slovenskega katoliškega shoda toliko navdušenja mej slovenskim ljudstvom, so jasni in prozorni.

Prvi in poglavitni vzrok je, da je ni zavesti, ki bi tako globoko in trdno tičala v srcih ogromne večine našega naroda, nego katoliška zavest, — zavest, da smo sinovi katoliške cerkve, da so nauki sv. katoliške vere večne, po Bogu razodete resnice, in trdno prepričanje, da je živa katoliška vera najtrdnješa zaslomba za duševni in gmotni blagor našega naroda.

Drugi in neposredni vzrok pa je živa zavest našega naroda, da smo v žalostnem položaju, braniti vero in materno govorico nasproti sovražnemu navalu, da nam je vsiljen hud boj za najdražje narodne svetioje, — in trdno prepričanje, da se bode pod senco katoliške zastave, pod znamenjem svetega križa zbrani slovenski narod iznova utrdil in pridobil jekleno moč za ohrambo svojih verskih in narodnih pravic.

Osnovni odbor zmatral je baš sedanjí čas sposobnim in umestnim za prvi slovenski katoliški shod.

Ali zapadni omikani svet vidimo ločen v dva tabora, — na jedni strani tabor katoličanstva, na drugi strani tabor protiverskega liberalizma.

Tudi naša širša avstrijska domovina ločena je v istem zmislu v dva tabora, tudi tukaj se bje boj mej katoličanstvom in liberalizmom, boj, ki se pojavlja v zasebnem, družbinskem in javnem življenju in ki se v najnovejši dobi našega narodnega življenja, žalibog, pojavlja tudi v naši sredini.

V tem načelnem boju duhov kažejo se katoliški shodi kot izborna bojna sredstva, ki zajedno utrjujejo bojno silo in navdušje je starih bojevnikov, in pridobivajo katoliški ideji novih bojevnikov. V tem zmislu obrodili so dosedaj avstrijski katoliški shodi obilo sadu in pripomogli so velikansko k razširjanju in vglavljenju katoliškega prepričanja v Avstriji.

Predstoječe okoliščnosti vplivale so na to, da se je rodila ideja, sklicati katoliški shod za Slovence. Če se pa posebno pomisli, da se pogubne liberalne ideje skušajo v najnovejšem času vrvati tudi našemu vernemu slovenskemu ljudstvu, in če se nadalje uvažujejo resna znamenja na slovenskem obnebu, ki nam obetajo zopet dōbo, sovražno naši veri in narodnosti, — potem je jasno, da je ravno v sedanjem trenutku nujno potreben slovenski katoliški shod, ki naj utrdi in poživi versko in narodno zavest slovenskega ljudstva in mu dá v neizogibnih bojih trdno moralno podlago združeno z veselo zavestjo, da z obrambo vere in narodnosti svoje hrani zajedno tudi svoje gmotno blagostanje.

Preidem k podrobnemu poročilu o delovanju pripravljalnega odbora.

Pred vsem pa mi je častna naloga in dolžnost, opozarjati na posebne zasluge preč. g. profesorja dr. Ivana Janežiča za oživotvorenje današnjega shoda.

Po njegovi inicijativi in njegovem neumornem prizadevanju sešli so se začetkom januarja tek. leta katoliški rodoljubi ljubljanskega mesta, sklenili pod njegovim predstvom sklicati prvi slovenski katoliški shod in izvolili pripravljalni odbor desetih članov, s pristavkom, da se sme po potrebi slobodno pomnožiti.

Dne 31. januarja zbral se je pripravljalni odbor prvič, ter se osnoval takole: Za predsednika izvolil je visokočastitega in prezasluznega prelata g. dr. Andreja Čebaška, o kojem naj takoj omenim, da je od tistega časa do zadnjega trenutka z izredno in čudovito marljivostjo in temeljitostjo vodil vsa posvetovanja pripravljalnega odbora in sploh vse priprave za današnji shod in se razun tega še udeležil skoraj brez izjeme vseh odsekovih posvetovanj, — da mu gre tedaj brez dvoma glavna zasluga za današnji shod. Za podpredsednika izvolil je pripravljalni odbor gospoda Ljudevita Ravnikarja in dr. Vinka Gregoriča, za glavnega tajnika pa č. g. prof. dr. Ivana Janežiča, ki je takoj iz početka izjavil, da hoče prevzeti tisti posel, ki daje največ dela.

Pripravljalni odbor za prvi slovenski katoliški shod bil je tedaj osnovan in pričeti se je sedaj moglo meritorno delo, katero je izvršil v 39 sejah.

Prvi korak pripravljalnega odbora je bil, da se je s pismom z dne 20. februvarja obrnil do odličnih katoliških rodoljubov slovenskih, proseč jih

dobrih svetov in dejanjske podpore. Od vseh strani so prišle pritrdilne izjave, — nekatere bolj previdne in boječe, druge, in sicer ogromna večina, pogumne in odločne.

Te izjave podkrepile so nade in samozavest pripravljalnega odbora in sklenil je, stopiti s svojo idejo pred od Boga poklicane voditelje katoličanov, — škofe — pred vsem pa prevzvišenemu vladiki ljubljanskemu predložiti ponižno prošnjo, da bi milostno blagoizvolil sprejeti pokroviteljstvo prvega slovenskega katoliškega shoda. V to ime poklonila se je prevzvišenemu deputacija pripravljalnega odbora pod vodstvom predsednika svetlega prelata g. dr. Andreja Čebaška. Prevzvišeni knez in škof je vsprejel deputacijo premilostno, pozdravil z veseljem namene pripravljalnega odbora in izrekel, da vsprejme radostno pokroviteljstvo prvemu slovenskemu katoliškemu shodu, proseč obilo božjega blagoslova delovanju pripravljalnega odbora.

Sedaj, ko je imel tako trdno zaslombo pri prevzvišenem vladiki v središču slovenstva, storil je pripravljalni odbor dalji korak in obrnil se pismeno do vseh drugih škofov, v kojih škofije spadajo slovenske pokrajine, proseč jih podpore in višjepastirskega blagoslova za svoje delo. Vsi višji pastirji blagoizvolili so odzvati premilostno, obetajoč svojo močno podporo in podelivši pričetemu delu svoj blagoslov.

Višjepastirski blagoslov, položen v zibelko prvega slovenskega katoliškega shoda, spremljal je vidno pripravljalni odbor pri vsem njegovem početju. Konečni sijajni vspeh pričetega dela ni mogel biti dvomljiv!

Pričenši svoje meritorno delo, bavil se je pripravljalni odbor, ki se je mej tem bil primerno pomnožil, naj preje z določitvijo stvari, ki naj bi bila predmet posvetovanjem katol. shoda. V tem oziru navdajalo je pripravljalni odbor mnenje, da se imajo razprave prvega slovenskega katoliškega shoda, kot prvega svoje vrste, gibati v najširših mejah, ter budi glavna naloga temu shodu, vstvariti nekaki katoliški slovenski program, na podlagi kojega naj bi se v prihodnje vršilo javno delovanje vseh katoliških Slovencev, ter se snovala naša narodna organizacija, — in na kojega naj bi se naslanjali tudi prihodnji slovenski katoliški shodi, ki morajo, če Bog da, kmalu slediti današnjemu prvemu shodu v pravi blagor našemu narodu, naši ožji slovenski in širši avstrijski domovini!

V tem zmislu določil je pripravljalni odbor kot stvarino razpravam prvega slovenskega katoliškega shoda nastopnih šest predmetov: Šola, krščanska veda in umetnost, socialne zadeve, katoliško življenje, tisek in slednjič katoliška narodna organizacija. Zajedno izvolil je pripravljalni odbor za vsaki navedenih šest predmetov posebni odsek, kojemu je bila izročena naloga, razpravljati dotično stvarino in izdelati načrte resolucij, ki naj se predložé katoliškemu shodu.

Odseki pričeli so takoj svoje delo in se konstituirali nastopno:

1. Odsek „Šola“: Predsednik prečast. gospod Karol Klun, kanonik, državni in deželni poslanec v Ljubljani; referenta prečastita gospoda dr. Josip Lesar, profesor bogoslovja, in Anton Kržič, c. kr. profesor v Ljubljani.

2. Odsek „Krščanska veda in umetnost“: Predsednik preč. gospod Janez Flis, kanonik in stolni dekan v Ljubljani; referenta preč. gospoda Janez Gnježda, c. kr. profesor, in o. Hugolin Sattner, prof. glasbe v Ljubljani.

3. Odsek „Socialne zadeve“: Predsednik g. vodja Fran Povše, državni in deželni poslanec v Ljubljani; referenti g. Fran Povše za agrarne zadeve; preč. g. Andrej Kalan, stolni vikar v Ljubljani za rokodelske zadeve; prečastiti gospod Ignacij Žitnik, urednik „Slovenca“ in deželni poslanec v Ljubljani za delavsko vprašanje; preč. o. Kalist Medie, mestni župnik v Ljubljani, za vprašanje o nedeljskem počitku.

4. Odsek „Katoliško življenje“: Predsednik svetli prelat dr. Andrej Čebašek v Ljubljani; referent preč. gosp. Josip Šiška, knezoškofijski tajnik v Ljubljani.

5. Odsek „Tisek“: Predsednik preč. g. Anton Zupančič, profesor bogoslovja in načelnik „Katoliškega tiskovnega društva“ v Ljubljani; referent preč. g. Anton Kržič, c. kr. profesor v Ljubljani.

6. Odsek „Katoliška narodna organizacija“: Predsednik g. Ludovik Ravnikar, c. kr. dež. sodnika svetnik v pok. v Ljubljani; referent moja malenkost.

Ti odseki rešili so svojo nalogo v 37 sejah. Načrt posvetovanja in sklepanja pa je bil nastopen: Najprej izdelali so referenti načrte resolucij, ter jih predložili s posebnim poročilom. O tem vršilo se je prvo posvetovanje in sklepanje. V zmislu teh sklepov urejeni načrti razposlali so se potem raznim pododborom, — o katerih bodem spodaj natančneje govoril — v pretres. Po sprejemu nasvetov pododborov sešli so se odseki v novič in, oziraje se na mnenja pododborov, sklenili konečno besedilo resolucijskih načrtov, koje je konečno še potrdil glavni pripravljalni odbor. Reči se tedaj more, da so načrti resolucij v oni obliki, v kateri se bodo jutri predložili odsekom, sad sodelovanja vseh pripravljalnih odborov.

Razen navedenih šestere odsekov za meritorno tvarino, izvolil je pripravljalni odbor še posebni odsek za vnanje priprave za shod. Kot predsednik tega odseka deloval je vrlo g. dr. Vinko Gregorič v Ljubljani, a kot poročevalec g. Fran Petrič, trgovec v Ljubljani.

Tako odvalivši podrobno delo na posamezne odseke, zamogel se je pripravljalni odbor posvetiti v polni meri velikim organiznim pripravam za prvi slovenski katoliški shod.

Pred vsem morala je pozornost pripravljalnega odbora obrnjena biti na to, da se osnujejo po izvan-kranjskih slovenskih pokrajinah posebni pripravljalni pododbori z nalogo, zanimati Slovence dotičnih pokrajin za katoliški shod in sploh — zlasti z ozirom na posebne deželne razmere — podpirati glavni pripravljalni odbor s svetom in dejanjem.

Taki deželni pripravljalni pododbori osnovali so se:

Za Štajersko v Mariboru pod predsedstvom svetlega g. prelata Fr. Kosarja.

Za Koroško v Celovcu pod predsedstvom preč. g. Gregorja Einspielerja, župnika v Podkloštru.

V Gorici pod predsedstvom preč. g. Fr. Mercine, kanonika in dekana v Gorici.

V Trstu pod pokroviteljstvom mil. g. stolnega prošta msgr. dr. J. Šusta, s predsednikom preč. g. J. Janom, stolnim dekanom in kanonikom v Trstu.

Vsi ti deželni pododbori podpirali so glavni pripravljalni odbor z največjo požrtovalnostjo in brez te podpore bi delo nikdar ne zamoglo tako sijajno uspevati. Častna naloga mi je tedaj izrekati v imenu pripravljalnega odbora vsem dotičnim zaslužnim katoliškim rodoljubom najodkritosrčneje zahvalo.

Razum deželnih pododborov, osnovali so se pa v raznih krajih tudi še posebni lokalni pododbori, kojih podpora bila je posebno gledé posebnih krajevnih razmer prevelike važnosti za uspeh našega shoda.

Taki lokalni pododbori osnovali so se:

V Moravčah pod predsedstvom preč. g. dekana T. Kajdiža.

V Šmarjah pri Grosupljem pod predsedstvom g. dež. poslanca V. Ogorelea v Škofelji.

V Vipavi pod predsedstvom g. R. Silvestra posestnika in trgovca ondi.

Na Vrhniki pod predsedstvom preč. g. dekana J. Koprivnikarja.

V Žužemberku pod predsedstvom preč. g. župnika M. Tavčarja.

V Novem Mestu pod predsedstvom c. kr. prof. dr. J. Marinko-tu.

V Radovljici pod predsedstvom preč. g. dekana J. Rezboršeka na Bledu.

V Ribnici pod predsedstvom preč. g. dekana M. Povšeta.

V Škofji Loki pod predsedstvom preč. g. dekana M. Kožuba.

V Idriji pod predsedstvom g. V. Trevena, posestnika in trgovca ondi.

V Kamniku pod predsedstvom preč. g. dekana J. Oblaka.

V Leskovcu pod predsedstvom preč. g. župnika J. Dolinarja.

Na Pivki pod predsedstvom preč. g. župnika M. Torkarja v Košani.

V Cirknici-Planini pod predsedstvom preč. g. župnika J. Podboja.

Na podlagi te lokalne organizacije stóril se je velik in važen korak dalje.

Posvetovanja v odsekih.

I. Odsek: Šola.

Odsek je zboroval v dvorani „Bokodelskega doma“ od 1/10. do 11. ure dopoldne in od 2. do 1/5. ure popoldne. Predsedoval je preč. gospod poslanec in kanonik K. Klun, podpredsednika sta bila veleč. gg. Fran Robič, profesor in državni poslanec, ter Gregor Einspieler, župnik in deželni poslanec. Zapisnikarja veleč. gg. poslanca F. Stegnar in prof. Iv. Komljanec. Udeležba je bila dopoldne kakor popoldne jako mnogobrojna, razprave živahne, deloma tudi burne da preburne!

Prof. č. g. Ant. Kržič poroča o 1. točki nasvetovanih resolucij „Ljudska šola in učiteljišče“, utemeljuje ter priporoča od pripravljalnega odbora nasvetovane resolucije. Razlaga, zakaj je posvetovanje o ljudski šoli in učiteljišču združeno v jedno točko; — ker se oboje v ozki zvezi, jedno odvisno od drugega. Povdarja, da je v šoli največ odvisno od dobrega ali slabega učitelja, kajti dober, katoliški učitelj znal bode pri slabih postavah doseči dober uspeh, nasprotno pa najboljše postave nič ne koristijo, če se ne izpolnjujejo. — Govornik omenja raznih potov, po katerih nam je hoditi, da dospemo do svojega cilja, dobre katoliške šole in do dobrih učiteljev. Jedna pot je, da volimo v postavodajalne zastope le take moze, ki bodo zastavili vse svoje moči, da se uresniči naša želja. Druga pot je: pomagajmo si sami! Osnujmo sami, katoliške osnovne šole, katoliško učiteljišče. A to stane prevelike svote. Lažje pa nam je ustanoviti katoliško učiteljsko s e m e n i š č e na katoliško-slovenski podlagi. —

Na to govornik razlaga podrobneje posamezne točke nasvetovane resolucije o ljudski šoli, pojasnjuje, da mora šola stati prvič na verski podlagi. V tem oziru treba našim šolskim postavam preuredbe. To potrebo je pripoznala i državna oblast sama predloživši državnemu zboru načrt, kako preurediti sedanje šolske postave. — Šola mora dalje stati na podlagi materinega jezika, kajti jedino le na tej podlagi je mogoč uspešen šolski pouk. — Kako se vsaj nekoliko doseže, kaže postopanje Tirolcev, ki so si ustvarili z vstrajnim postopanjem nov šolski zakon. — Od šole se mora pa tudi zahtevati, da bodi pouk kolikor mogoče praktičen, da se mladina uči stvarij, ki so ji potrebne za vsakdanje življenje. Zahteva npravnosti je, da se ločijo otroci v šoli po spolih, in je tako omogočena tudi primernejša razdelitev učne tvarine. — K 5. točki nasvetovane resolucije imenuje poročevalec redove, ki so si stekli v šolskem pouku slovenske dece posebnih zaslug. Govornik konečno še povdarja, da treba, če hočemo kaj doseči, vstrajnega dela, — a uspeh bode dal Bog!

V splošni debati se oglasi č. g. Ign. Kralj iz Gorice in v jedrnatem govoru povdarja potrebo verske in narodne šole, katero smemo zahtevati v imenu svobode, kajti le premnogokrat mora n. pr. krščanski oče proti svoji vesti in svojemu prepričanju pošiljati deco v takozvano medversko šolo. Dalje je zahtevamo v imenu enakopravnosti; če nasprotniki naši imajo medversko šolo, smemo i mi katoličani zahtevati, da bodi šola verska, katoliška, po načelu enakopravnosti A mi zahtevamo i n a r o d n o šolo, koje potrebo utemeljuje govornik zlasti z ozirom na krščanski nauk. Omenja še, da so za učitelje naše dece sposobni zlasti redovniki. (Dobro-klici.)

V p o d r o b n i debati se k prvi točki ne oglasi nihče.

K 2. točki nasvetovane resolucije se oglasi g. prof. Komljanec iz Kočevja in z ozirom na slovenske manjšine nasvetuje sledeči dostavek:

„Če pa število slovenskih otrok ne dosega postavnega števila za ustanovitev slovenske šole, in jih je najmanj deset, naj se otroci v skupni šoli ločijo po materinem jeziku v skupine ali v oddelke. Samo po sebi se razumeva, da ima dotični učitelj vešč biti obeh učnih jezikov. — Sploh pa naj se šolski otroci v vsakem številu, če je le mogoče, v krščanskem nauku podučujejo v svojem materinem jeziku.“

G. Komljanec utemeljuje svoj predlog z ozirom na postave z raznimi skušnjami iz lastnega življenja.

Veleč. g. kurat Ant. Zlogar poudarja, da dokler pouk ni na pravi podlagi, ni upati ugodnih učnih uspehov. Opozarja na koroške šole in trpke borbe koroških Slovencev za slovensko šolo. Zlasti visokočastiti ordinarijati naj se podajo v boj za versko-

in narodno šolo, brez katere ni pričakovati uspeha. Treba vedno dregati, da pridemo do svojega smotra. Govornik podpira nasvete g. Komljanca.

Veleč. g. župnik S. Mudenc iz Zelezne Kaplje na Koroškem pravi, da se v Zelezni Kaplji boré že 21 let za slovensko šolo, — brez uspeha in pojasnjuje iz lastne dolge skušnje, da so razmere na Koroškem dosti hujše in žalostnejše, nego je v obče znano. V dolgih letih svojega pastirovanja je mnogo skušal po šolah, vedno bolj spoznal, da mora šolski nauk stati na podlagi materinščine, a da bi se v tem oziru obrnilo na bolje, — še ni doživljal!

Preč. g. dež. poslanec Gregor Einspieler v tehtnem, izbornem govoru opisuje neznosne šolske razmere na Koroškem ter s številkami in raznimi fakti kaže tužne razmere starodavnega Korotana. Mnogo se je že pisalo o koroških razmerah in v istini so te razmere tako žalostne, da je neverojetno. 120.000 koroških Slovencev si je po dolgih trnjevitih potih s pomočjo gg. slov. državnih poslancev priborilo cel d v e ljudski šoli slovenski, od katerih je pa St. Jakopska še sedaj le — na papirju! Govornik nadalje s konkretnimi dogodki kaže, kako pomanjkuje slovenskih učiteljev in kako se še majhnemu številu učiteljev, ki so slovenščine zmožni, delajo premnoge ovire. Kolika ovira je ta uredba za krščanski nauk, je umevno. Če hoče katehet učiti deco krščanskih resnic, učiti jo mora šele slovenski čitati! Lani se je izdal sicer nov odlok, na videz ugoden, za Slovence, s katerim odlokom so se uvedle tri slovenske ure na teden. A kako se je od strani učiteljstva delalo zoper te tri ure, kaže govornik z mnogimi res drastičnimi izgleidi. (Živahni „dobro“-klici!)

Govornik nasvetuje sledeči dostavek: „Prvi slov. katol. shod protestuje zoper dosedanje uredbo ljudskih šol za koroške Slovence.“

Gg. mestni kaplan Fr. Treiber iz Celovca pojasnjuje trnjevo pot prošenj in prizivov za slov. šolo na Koroškem in omenja sredstvo, katero so uporabljali nasprotniki zoper naše zahteve.

Vis. č. g. dekan J. Kompare iz Ospega pri Trstu govori o žalostnih šolskih razmerah v Istri, to tudi s številkami in raznimi fakti dokazuje, kako treba nujne pomoči zapuščenemu tamošnjemu življu. Omenja i velikega pomanjkanja slovanskih učiteljev za Istro.

Nasvetuje, naj se dostavku g. Einspielerja dodajo še besede „in primorskih Slovencev.“

Po končni besedi g. referenta A. Kržiča, ki se izreče za dostavek g. Komljanca, a proti dostavku g. Einspielerja, prične se glasovanje o 2. točki in obvelja dostavek Komljančev soglasno, dostavek Einspielerjev in g. Kompare-ta z ogromno večino.

(Konec sledi.)

4. Odsek: Katoliško življenje.

Takoj, ko je nehal zborovati odsek za socijalne zadeve, otvoril je premil. g. opat Fran Ogradi kot predsednik zborovanje odseka za katoliško življenje. Podpredsednika sta bila prečast. gg.: Karol Hribovšek in Jurij Jan; zapisnikarja: Ivan Murnik in Jos. Pichler. Gosp. predsednik pozdravi najprej navzoče odsekovce, in omenivši na kratko, da, kakor človek sestoji iz nevidne duše in vidnega telesa, tako se mora njegovo notranje versko prepričanje tudi po zunanje, v življenju kazati, dá besedo poročevalcu prečast. g. Jos. Šiški, knezoškofijskemu tajniku, ki nato prečita skrbno in natančno sestavljeno utemeljevanje resolucij, katere so bile že objavljene in poseba tiskane pod sekcijo IV.: „Katoliško življenje“ (str. 15. nsl.).

Po kratkem uvodu, v katerem se pové, da je da je namen I. slov. katoliškega shoda poziviti versko življenje in vsestranski prebuditi in ukrepiti katoliško zavest v Slovincih, prišel je poročevalec utemeljevati nasvetovane resolucije. Dokazoval je, kako se mora podlagi katoliškemu življenju postaviti že v domači hiši, v mladostnih letih, iz česar se razvidi potreba krščanske vzgoje, pa tudi dobrih krščanskih vzgojevalcev, katere pri nas Slovincih izbornopodpira „Katoliško društvo detoljubov“ z glasilom „Krščanski detoljub“ in prilogo za mladino. Pa katoliško zavest moramo kazati tudi v javnosti, ker Kristus sam je rekel: „Kdor bo mene spoznal pred ljudmi, spoznal ga bom tudi jaz pred svojim Očetom, ki je v nebesih“. Zato so vse hvale vredne družbe, kakor „Katoliška družba za Kranjsko“ in druge enake, ki pospešujejo katoliško zavest.

Velikega pomena so tudi „katoliške družbe rokodelskih pomočnikov“, osnovane po nekaterih krajih na Slovenskem, in naj se le še dalje snujejo, kjer

so potrebne. Poročevalec je dalje omenil, kako so Slovenci vedno posvečevali nadele in praznike, naj bi torej tudi sedaj izleti in veselice nikdar ne ovirale te krščanske dolžnosti. Lepo je dalje razkladal, kako se usmiljenju do revežev najbolje kaže krščanska vera in zavest, in kako je sv. Cerkve od najstarejših časov pa do danes skrbela za ubožce, in zato, da je obžalovanja vredno, da so se njej, najboljši materi siromakov, vzele iz rok farne ubožne naprave.

Dalje izreka zahtevalo raznim redovom in kongregacijam za delovanje v dobrotelčnih zavodih; priporoča, naj bi se hitro kaj storilo za gluhoneme deklice in dečke po Slovenskem, ker to je nujna stvar; naj bi se tudi ustanovilo društvo v ohranitev in spopolnitev „Jeranove dijaške kuhinje“ za ubožne učence. Najboljše sredstvo za ohranjenje katoliške zavesti pa so razne cerkvene družbe in bratovščine, katere se tudi priporočajo, kakor: tretji red sv. Frančiška, družba treznosti, ki je silno potrebna v naših časih, Slomškova bratovščina in sv. Cirila in Metoda za spreobrnjenje razkolnih Slovanov, pa tudi krivovercev Slovencev, katerih je na Ogerskem kakih 15.000—20.000. Neprecenljive važnosti so tudi ljudski misijoni in duhovne vaje, katere vodijo č. očetje tovarištva Jezusovega in gg. misijonarji iz kongregacije sv. Vincencija Pavlianskega, katerim se izreka tem potom srčna zahvala. In ker je omenil oo. jezuitov, spominjal se je poročevalec hvaležno tudi njih učenca, Tomaža Hrena, škofa ljubljanskega, ki je z božjo pomočjo rešil naš slovenski narod strašnega krivoverstva.

Takrat, ko je Tomaž Hren nastopil svojo višepastirsko službo, bilo je luteranstvo tako razširjeno pri nas, da je med 19 luteranci bil komaj en katoličan, a ob smrti Hrenovi bilo je naopak: med 19 katoličani komaj še en protestant. In tako smemo reči, da ako Tomaža Hrena ne bi bilo, tudi I. slovenskega katoliškega shoda nikdar ne bi bilo. Če pa vse to uvažujemo, je pač jasno, da, če se komu postavi spomenik, mora se postaviti Tomažu Hrenu. In ta predlog je poročevalec potem povzel kot 6. resolucijo, ki do tedaj še ni bila tiskana, in ki naj se postavi za 5. resolucijo str. 18 in sicer tako glaseča se:

Prvi slovenski katoliški shod se spominja s hvaležnostjo do Boga zraven oo. jezuitov tudi njih učenca, škofa Tomaža Hrena, katerega je božja previdnost pred 300 leti poslala Slovincem, rešit jim vero katoliško. Z veseljem priznavamo, da je on, naš apostol, omogočil, da obhajamo danes prvi slovenski katoliški shod, in v znak svoje iskrene hvaležnosti izraža shod željo, da bodi katoliškim Slovincem sveta dolžnost, da postavijo temu velezaslužnemu možu dostojen spomenik v ljubljanskem mestu.

Slednjič toplo priporoča, naj se Slovenci tesno oklenejo svojih od Boga jim danih voditeljev, škofov in rimskega papeža, in naj povzdignejo tudi oni z drugimi narodi vred glas, da se vrne papežu teritorialna oblast, ki mu je bila tako krivično odvzeta.

Večkrat med čitanjem so izražali navzočni odsekovi svoje odobravanje, na koncu z živahnim ploskanjem.

G. predsednik prosi na to poročevalca, naj prečita resolucije, da se o njih glasuje. Bile so sprejete vse enoglasno, brez debate, le poročevalec in preč. g. nadžupnik Voh sta še nekaj govorila. Poročevalec je namreč k točki 3. glede gluhonemnice omenjal, da bi se že zdaj lahko ustanovil zavod za gluhoneme dečke iz do sedaj nabranih deželnih zakladov; v Lincu imajo domačih gluhonemcev preveč, vodstvo je pisalo, da naših ne more več sprejemati. Ali homo pustiti te uboge otroke brez pomoči? To bi bilo prežalostno. Zato je želja I. slovenskega katoliškega shoda, da se hitro uredi zavod za gluhoneme dečke v Ljubljani. Saj ni treba misliti na velikanski zavod z mnogimi profesorji, tudi skromniši je dober; vsaka zamuda je pa silno napačna, kajti če se nam tuji paganski otroci smilijo, da zbiramo za nje milodare in jih pošiljamo misijonom, koliko bolj se nam morajo smiliti domači otroci-gluhonemci, ki so tudi liki divjaki! (Dobro!)

Za deklice gluhonemke je že zavod v Šmihelu na Dolenjskem pri č. šolskih sestrah; ako bi deželni odbor odločil le 40.000 gl. od onih zakladov za gluhoneme, katerih je okoli 400.000, preskrbljene

bi bile vse gluhoneme deklice v onem zavodu. Čemu torej še pomišljati se? Želja I. slov. katol. shoda je torej, da slavni deželni odbor hitro vse potrebno ukrene ter izroči gluhoneme deklice č. šolskim sestram v Šmihel v poduk. Dečki pa naj bi se izročili redovnikom, kar mnogo manj stane, vrh tega bi bil pa tudi poduk ves drug, ker redovnikom bi ljubezen do Boga pomagala premagovati vse težave. Da je pa treba deklice izročiti ženskim učiteljicam, zahteva že sam način poduka. Slednjič tudi to govori, da ustanovimo domač zavod, ker je vzgoja v Lincu nemška, za slovenskega otroka torej brez pravega pomena. Vzgoja bodi domača. (Odobravanje. (Konec sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 31. avgusta.

Notranje dežele.

Deželni zbori. Gorenjeavstrijski deželni zbor v tem zasedanju ne bode imel dosti dela, ker je že pomlad rešil deželni proračun za 1893. leto. Najbrž se bode p-čal z zdravstvenim, lovskim in ribiškim zakonom. Tirolei bi tudi radi, da bi deželnozborsko zborovanje se še odložilo in je zaradi tega bil že tirolski namestnik na Dunaju. Ker pa dopolnilne volitve v italijanskih volilnih okrajih še niso razpisane, se italijanski poslanci ne bodo mogli sprva vdeleževati zborovanja, ko bi tudi hoteli. Najbrž pa italijanski poslancev letos ne bode prav nič v zbor. Ker bode tudi nekaj družih poslancev manjkalo, se lahko pripeti, da zbor ne bode sklepčen in se bode potem zborovanje moralo odložiti.

Češko-nemška sprava. Če tudi vlada ne predloži nobene predloge o razdelitvi okrajev češkemu deželnemu zboru, vendar se bode tudi v tem zasedanju o tej stvari razgovarjalo. Mladoroči zahtevajo, da se takoj v prvih sejah deželni zbor posvetuje o peticijah, v katerih se prosi, da se ne dopusti razdelitvi dežele. Če pride razgovor o peticijah na vrsto, vnel se bode hud politični boj. Vlada bo pa imela priliko, povedati svoje mnenje, kar pa najbrž ne bo storila. Pa tudi pri posvetovanju o deželnem proračunu se bode najbrž le o dunajskih punkcijah govorilo. Vse obravnave češkega deželnega zbora sukale se bodo torej zopet le o češko-nemški spravi.

Vnanje države.

Avstrija in Italija. Vsi italijanski listi brez izjeme jako surovo pišejo proti Avstriji, ker ne pusti dovaževati italijanskega vina k nam tudi v posebnih vagonih brez sodov. Očitajo Avstriji, da se ne drži duha pogodbe. Ta italijanska jeza je pa pač neumestna. Italijani bi pač morali veseli biti, da so dobili novo trgovišče za svoje vino. Da pa Avstrija brani svoje koristi, je pač naravno. Pomišljati je tudi treba, da ni nobenega pravega jamstva za čednost vagonov, v katere bi se točilo vino. Zatorej že iz zdravstvenih ozirih ne kaže dopuščati uvažanja vina brez sodov. Zabavljanje italijanskih listov je pa le nov dokaz, kaki prijatelji so nam Italijani.

Srbija. Kakor se da posneti iz izjav proti nekemu madjarskemu časnikarskemu dopisniku, srbski ministri predsednik sam spoznava, da sedanji položaj za vlado ni ugoden. Nadeja se pa vendar, da vlada zmaga pri volitvah, ker so radikalci razcepljeni na več strank. Ko bi pa le radikalci zmagali, se bo pa vlada udala volji narodovi. Nova vlada hoče narediti red v državnem gospodarstvu. Skrbela bode, da se pravičnejše razdelé davki in redneje plačujejo. Iz zadnjih let je še šest milijonov francozov davka na dolgu. Liberalci bodo odpravili vse monopole, da zadovoljijo srbske upnike. Zastran kraljice nova vlada še ni ničesar sklepala. Ko bi se kraljica obrnila do vlade, bode liberalna vlada se postavila na tisto stališče, kakor ga je liberalna stranka zavzemala, ko je bila še v opoziciji.

Rusija in Bolgarija. Tajni državni svetnik Šskin, ki sedaj vodi vnanje ministerstvo, je razposlal okrožnico zastopnikom v inozemstvu, v kateri trdi, da so ponarejeni spisi, katere je priobčila „Svoboda“. Bodi temu kakor-koli, ali vsekako so Rusi dolgo pripravljali to okrožnico. Ko je ob Pancevi pravdi državni pravdnik le malo čuknil, da vse rovanje prihaja od Rusije, takoj je nemški generalni konzul, ki tudi zastopa Rusijo, dobil povelje, da temu odločno oporeka. Sedaj pa Rusija od Bolgarije, kolikor nam znano, po nemškem zastopniku ni zahtevala nikakega zadoščenja. — Teh spisov bajé dosedaj še ni videl noben drugi diplomat, kakor nemški generalni konzul, kateremu so jih pokazali. Ta pa o njih ni izrekel nikakega mnenja. Stambulov jih je pa bajé kazal turškim višjim uradnikom v Carigradu.

Rusija. „Novoje Vremja“ piše, da je državna blagajnica že tako izpraznjena, da ne bode kazalo družega, kakor uvesti dohodninski davek, da bodo bogataši več davka plačevali. Letos je zopet v šestih gubernijah slaba letina in treba bode državne pomoči. Zaradi pomanjkanja krme kmetje že že sedaj prodajajo živino.

Nemčija. Shod pruskih škofov v Faldi se baje posvetuje pred vsem o tem, da se vlada prosi, da deželnem zboru znova predloži šolski

zakon, ki bi ugajal zahtevam katolikov, in pa o pastirskem listu, ki se bode izdal na vernike in pojasnil zahteve katoliške cerkve. — Stroški za nemško vojsko se mislijo na leto povečati za 80 milijonov mark. Dveletna aktivna služba se pa baje zakonito ne vpelje, pač pa dejansveno. Vojna uprava bode namreč v večji meri kakor sedaj vojake po dveletnem službovanju odpuščala na dopust. Svobodomislalna stranka je odločno proti povišanju bremena za vojaščino, posebno če se ne misli aktivno službovanje zakonito skrajšati.

Italija. 29letna učiteljica Irena Turca je v pisarni streljala na sekojskega načelnika ministerstva vnanjih zadev, Passero. Učiteljica je službovala na italijanski šoli na Rdu in je sedaj vlado prosila za drugo mesto ali pa odškodnino, ker se je šola, na kateri je dosedaj službovala, odpravila. Sekojskega šefa je dolžila, da ovira, da se njena prošnja ugodno ne reši. Napadovalka sekojskega šefa ni zadela. Policija jo je pa zaprla.

Anglija. Gladstone se je sporazumel z irskimi poslanci o irski predlogi. Po tem sporazumljenju sedanji dež. zakoni ostanejo 5 let v veljavi. Policija in sodišča se podredé dublinskemu parlamentu, preostanek cerkvenih zakladov se bode prepustil irski zakonodaji. Carinske zadeve se pridržé sedanjemu parlamentu. Irski parlament ne sme za Irsko vpeljati nobenih posebnih carin. Kraljica smena predlog angleških ministrov ugovarjati sklepom irskega parlamenta. Trideset irskih poslancev ostane v irškem parlamentu.

Španjsko. Volitve za zbornico in senat bodo dne 6. novembra.

Grško. Vojaška komisija se je izrekla proti brezdimnemu smrdniku. Poskusi so pokazali, da brezdimni smrdnik ni za puške z velikim kalibrom. Grške finance pa ne dopuščajo, da bi si omislili nove puške.

Argentintja. Razmere mej predsednikom in kongresom so tako napete, da je prvi že mislil takoj popustiti svoje mesto, če tudi mu je poslovati še samo tri mesece. Pellegrini bi se bil res že umaknil, da je novovoljeni predsednik Pena hotel takoj prevzeti predsedništvo. Ta pa tega neče iz ustavnih pomislekov.

Kanada. Angleži so dali zapreti nekaj francoskih in nemških šol. V tej deželi se sedaj Nemci in Francozi vzajemno poganjajo za svoje pravice. Kdo bi bil mislil, da si bodo kje na zemlji sinovi teh dveh narodov v politiki podali drug drugemu prijateljsko roko.

Maroko. Sultanovi vojaki so blizu Tangera premagali vstajnike. Več vstašev je zbežalo po morju. Vladine čete so priplenile ves nasprotni tabor, mnogo živine in žita, ter požgale več vasi. V Tangeru so vojaki poprodali naplenjene reči. Vstaja je sedaj baje končana.

Izvirni dopisi.

Iz Zagorja ob Savi, dne 30. avgusta. V prijaznih topleh na Mediji pri Zagorju se je v nedeljo dne 28. avgusta vršila tombola, katero je priredila zagorska kmetijska podružnica. Udeležili so se je toplečarji, med katerimi imenujemo posebno blag. g. Fl. Hostnika, upravnika premoženja cerkve sv. Štefana na Dunaju in tajnika deželnega odbora g. Pfeiferja. Prišlo je tudi nekaj gospodov iz Ljubljane, kateri so sem spremili tajnika c. kr. kmetijske družbe g. G. Pirca, bližnji duhovniki in učitelji in veliko ljudstva kmečkega stanu. Le-ti zadnji so se zbrali posebno zavoljo govora, ki ga je imel g. tajnik Pirc. Povdarjal je, da je kmečki stan steber države, da se pa tega država zaveda ter skuša kmetu na različne načine pomagati. Sicer se kmetu danes trda godi, toda v mnogem oziru je tega kmet sam kriv, ker je preveč potraten. Staro nošo iz dobrega in trpežnega blaga je izpodrinila noša nova, ki stane veliko denarja, pa je slaba. Opozarjal je gospod govornik kmete dalje, da naj se brigajo za pašnike in travnike, da bodq imeli dosti krme in s tem dosti živine, kar kmetu največ nese, ter jim povedal, kako ravnajo v tem oziru v Švici. Priporočal je brauje gospodarskih listov, družbo sv. Mohorja, katera prinaša vsako leto veliko o gospodarskih zadevah, in kmetijsko družbo. Poljudni pa temeljiti govor je vsem ugajal.

V nedeljo so prišli v Zagorje tudi udje kranjsko-primorske gozdarske družbe k zborovanju, ki se vrši danes, dne 30. avgusta. Včeraj so šli na sveto Planino, katera je 873 metrov visoka, ogledat lepi rudniški gozd. Popoldne po banketu so šli v steklarnico in tovarno za cink ter tudi tam vse pogledali.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 31. avgusta.

(Tiho sv. mašo.) s katero se je otvoril danes zjutraj tretji dan prvega slovenskega katoliškega shoda, je daroval ob 1/2 8. uri v stolni cerkvi pre-

milostivi gosp. dr. Mihael Napotnik, knezoškof lavantinski. Sv. maši je sledil cerkveni govor prevzvišenega knezoškofa ljubljanskega dr. Jakoba Missije, ki je govoril o katoliški zavesti s posebnim ozirom na slovenske razmere. Cerkev je bila natlačeno polna in mnogi pozneje došli verniki v cerkvi niti prostora niso našli.

(Drugi slovesni shod) I. slovenskega katoliškega shoda vršil se je danes dopoldne od polu 10 do 1 ure. Udeležba je bila kakor včeraj zvečer mnogobrojna. Predsednik g. Fr. Povše je otvoril zborovanje s krščanskim pozdravom „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ Prebralo se je na to zopet več došlih brzojavnih pozdravov. — Preč. g. dr. Iv. Križanič, stolni kanonik iz Maribora, govoril je jedrnat, sklicevaje se večkrat na zlate besede Slomšekove o razmerju med vero in narodnostjo. — Prečast. g. kanonik Karol Klun, dež. in državni poslanec, govoril je o potrebi verske šole, velečast. gosp. Gregor Einspieler, župnik in deželni poslanec, o potrebi verske in narodne šole s posebnim ozirom na res tužne razmere koroških Slovencev. Veleč. g. prof. dr. Lesar prečital je na to resolucije, stavljene o šoli, ki so se jednoglasno sprejele. — K točki „Krščanska veda in umetnost“ govoril je veleč. g. profesor dr. Anton Mahnič o razmerju med vero in vedo, preč. gospod kanonik in župnik Janez Flis o bistvu in nalogi krščanske umetnosti s posebnim ozirom na slovenske razmere. Na to sprejele so se tudi resolucije, stavljene glede vede in umetnosti. Pazljivo sledili so poslušalci izbornim in naučenim govorom in burno nazdravljali posameznim gospodom govornikom za prelede besede. — Poročilo o socijalnih zadevah odložilo se je, ker je ura bila že pozna, na tretji slovesni in sklepni shod, ki se prične ob 3. uri popoldne. Obširneje poročamo jutri, a govore v celoti objavimo pozneje.

(Vravnava Save.) Dela za vravnaje Save od Sv. Jakoba do Dola pri Beričevem so proračunjena na 18.863 gld. 40 kr. Oddajna obravnava se vrši dne 3. septembra t. l. ob 10 uri zjutraj pri c. kr. kranjski deželni vladi.

(Porotne obravnave v Ljubljani.) Predvčerajšnjim je bil obsojen 21letni L. Beznik iz Koprivnika pri Radovljici zaradi hudodelstva uboja na poldrugo leto težke ječe. Zoper obtožbo vložil se bo priziv. — Pri drugi obravnavi spoznali so vrtnarja Vilj. Repe-ta, ki je bil obtožen tudi hudodelstva uboja, nekrivim. — Zaradi uboja obsodili so 17letnega kmetskega sina J. Jurgliča iz Vrbič na 3½ leta težke ječe.

(Nenadoma umrl) je dne 29. t. m. popoldne vpokojeni c. in kr. vojaški zdravnik gosp. dr. Fr. Walland v Ljubljani za kapjo. Bil je star 85 let.

(Utonil) je dne 27 t. m. zvečer 18letni kmetski sin J. Jakša na Vrtači.

(Vabilo) k ustanovni veseleci „tamburaškega zbora“ v Šmartinu pri Litiji, katera bode v nedeljo dne 4. septembra t. l. na vrtu g. J. Wakonigga s prijaznim sodelovanjem pevskega društva „Zvon“ in g. L. Potrebina. — Začetek ob 4. uri popoldne. — Vstopnina za osebo 40 kr. — Vspored: 1. Ipavec: „Domovini“, udarjajo tamburaši. 2. J. Bartl: „Mi vstajamo“, moški zbor. 3. A. Nedved: „Na goro“, mešani zbor. 4. * * * „Venec vojaških narodnih pesmi“, udarjajo tamburaši. 5. A. Nedved: „Kranjska dežela“, moški zbor z bariton-solo, poje gospod L. Potrebina. 6. Bartl J.: „Oj planine“, mešani zbor. 7. K. Mašek: „Pri zibel“, udarjajo tamburaši. 8. A. Nedved: „Moja rožica“, četverošpev. 9. A. Nedved: „Naša zvezda“, mešani zbor. 10. * * * „Venec slovenskih pesmi“, udarjajo tamburaši. 11. Dürer: „Domovini“, moški zbor. 12. H. Volarič: „Lahko noč“, mešani zbor. 13. Kocijančič: „Danes tukaj, jutri tam“, udarjajo tamburaši.

Telegrami.

Dunaj, 31. avgusta. Cesar je podelil ravnatelju pomočnih uradov pri deželni vladi v Ljubljani Paschaliju povodom umirovljenja naslov ces. svetnika.

Pariz, 31. avgusta. V bolnišnicah je vsled kužne bolezni bilo včeraj 274 oseb, predvčeraj 21 umrlo.

Monakovo, 31. avgusta. S Helgolanda došli duhovnik zbolel za kolero.

Umrli so:

26. avgusta. Franc Kadunc, delavčev sin, 6¼ leta, Frančiškanske ulice 6, dysenterie.

28. avgusta. Marija Zierer, gostilničarka, 47 let, Židovske ulice 5, otrpnjenje pluć.

Tuji.

26. avgusta.

Pri **Maliču**: Burkert, zasebnik; Kanobelj; Killiches, uradnik, s soprogo; Herling, Schlosser, Glück, Triben, trgovci, z Dunaja. — Robitschek, potovalec; Beyrodt, uradnik; Dedeč iz Prage. — Koroschitz, trgovec; Dubelman, zasebnik; Eberhardt; Calojani z rodbino; Bilda, nadkomisar, z rodbino, in Verenda s soprogo, iz Trsta. — Benedig, kapelan, iz Brezovice. — Komljanec, profesor, z Dolenjskega. — Szumlanski, železniški uradnik, s soprogo, iz Lvova. — Murschetz, posestnik, s soprogo iz Ptuja.

Pri **Južnem kolodvoru**: Premru, Mislej in Demšar iz Št. Vida. — Weiss, potovalec, in pl. Nehein, inženir, z rodbino, z Dunaja. — Jereb, župnik, iz Javorja. — Nemanic iz Idrije.

Vremensko sporočilo.

Ora	Stanje	Veter	Vreme	Mokriše na 24 ur v mm
opazovalna	trikomarska topimera po Celzija			
7 a. zjut	737.6	12.2	sl. zap.	
30 2. u. pop.	736.0	26.2	sl. szap.	0.00
9. u. zveč.	735.7	19.6	sl. vzh.	

Stedna temperatura 18.3°, za 0.9° nad normalom

397 1

Bog vsemogočni sklenil je v svoji neskončni modrosti našo iskreno ljubljeno, nepozabno hčerko, oziroma sestro, svakinjo in teto, gospodično

MILKO

po dolgotrajni mučnej bolezni, prevideno s sv. zakramenti za umirajoče, danes v torek, dne 30. t. m., v 24letni dobi poklicati k Sebi v boljše življenje.

Pogreb bode v četrtek, dne 1. septembra popoldne ob 5. uri iz hiše žalosti, Dunajska cesta št. 31, na pokopališče k sv. Krištofu, kjer bode truplo blage pokojnice položeno v družbinsko rakev k začasnemu počitku.

Sv. maše zadušnice brale se bodo v raznih cerkvah.

V Ljubljani, dne 30. avgusta 1892.

Franc Peterca, hišni in zemljišni posestnik, oče. — Agneza Peterca, mati. — Ivan, Franc in Pavel Peterca, bratje. — Frančiška omož. Pollak, Režika, Josipina in Ana Peterca, sestre. — Karol Pollak, trgovec in hišni posestnik, svak. — Karol Janko, Joško in Francek Pollak, nečaki. — Marijanica Pollak, nečakinja.

Josip Petauer,

krojaški mojster,

Kongresni trg v Ljubljani, Nunsko poslopje,

priporoča se velečastiti duhovščini v naročja na natančno izvrševanje

duhovniške obleke

398 1

slavnemu občinstvu pa v naročja na razne

civilne obleke in uniforme

izdelane po najnovejših uzorcih iz trpežnega raznovrstnega blaga za nizko ceno.

Uradne

in trgovske

KOVERTE

s firmo priporoča

KAT. TISKARNA

v Ljubljani.

Velika 50 krajcarska loterija.

Žrebanje
že 15. oktobra.

Glavni dobitnik

75.000 gld.

Srečke à 50 kr. priporoča: J. C. Majer v Ljubljani. (177 2)

Dva ali tri dijake

spodnje gimnazije vzame v stanovanje upokojen učitelj proti zmerni plači z dobro hrano in krščansko vzgojo.

Več o tem se zv. v Škofovih ulicah (Pfalzgasse) št. 2, nasproti šentpeterski vojašnici ali pa pri upravnistvu tega lista. 386 3-3

solidno blago

Janeza Dogan-a mizarski obrt

v Ljubljani, na Dunajski cesti šte. 15
(v Medjatorji hiši)

priporoča svojo dobro vrejeno zalogo

raznovrstnega politiranega in likanega pohištva.

Garniture, divane, madrace od 16 gld. do 40 gld., madrace na peresih 10 gld., dratene madrace 8 gld. 50 kr., pulte za mašne knjige itd. Naročila se točno izvršujejo. Cenilnik z podobami zastoj in franko. 392 (24-3)

Najnižje cene

„AVSTRIJA“

vzajemno zavarovalno društvo na življenje in rente

na Dunaju, Schottenring št. 8 v lastnej hiši. — Ustanovljeno meseca avgusta 1860.

Zavaruje na človeško življenje v vseh kombinacijah po najnižjih premijah in pod najugodnejšimi pogoji.

Zavarovane svote se točno izplačujejo.

Pri „Avstriji“ zavarovanih je že čez 34.000 oseb za 20,501 milijon goldinarjev. Poroštevni zalogi znašajo 2,918 milijonov goldinarjev.

Izplačila je „Avstrija“ do zdaj že 7,444 milijonov goldinarjev.

Vsi načini zavarovanja za slučaj smrti veljavni so za one, ki spadajo še pod vojaško dolžnost tudi za slučaj smrti v vojski ali njenih posledic, ne da bi bilo treba za to kaj doplačati.

Najvažnejše kombinacije zavarovanja na življenje so:

I. Zavarovanje za slučaj smrti: Zavarovana svota izplača se, kadarkoli se smrt pripeti.

II. Nasprotno zavarovanje pri zakonskih.

III. Zavarovanje na doživljenje in ob enem za slučaj smrti: Zavarovana svota izplača se zavarovaneu pri poprej določenem starosti njemu samemu ali pa njegovim dedičem, kadarkoli bi zavarovaneu poprej umrl.

IV. Zavarovanje z dvakratnim izplačilom zavarovane svote: Prvi izplača se, kadar zavarovaneu določeno starost doseže njemu samemu in drugič po njegovi smrti njegovim dedičem.

V. Zavarovanje rent (penzije).

VI. Zavarovanje z izplačilom zavarovane svote o naprej določenem času.

VII. Zavarovanje na doživljenje: Zavarovana svota izplača se o naprej določenem času; ako bi pa zavarovaneu poprej umrl, povrne se vplačila s 5%, obrestnimi obrestmi.

VIII. Zavarovanje dote otrokom: Zavarovana svota izplača se, kadar zavarovaneu določeno starost doseže. Ko bi plačnik poprej umrl, odpade daljno vplačevanje, in ko bi zavarovaneu pred določeno starostjo umrl, povrne se vplačani znesek.

Oglasila k zavarovanju sprejema ter pojasnila in tarifa brezplačno daje: (32) 12-9

Nadzorništvo „Avstrije“ v Ljubljani: **Ig. Valentinčič.**

Pisarna: Sv. Petra cesta šte. 73.

Luskina voda in „Esprit-Bérénice“.

Ima svojstev, ki zabranjujejo, da ne izpadejo lasje, ko bi se po vnanje na to vplivalo. To se doseže s tem, da se lasišče čisti, varuje boleznim, zabranjuje napravo luskin, lasem odpravlja toliščo in odpravlja kisline, ki nastajajo s potom. — Vsak večer predno se gre spat, pomoči se lasišče s to luskino vodo in zjutraj, ko se je lasišče skrbno izčesalo, udrgne se „Esprit-Bérénice“, ki krepi lasne korenine. — Enkrat na mesec naj se pa lasje in lasišče z mlačno vodo, v kateri je boraks raztopljen, umijejo in potem večkrat s toplo vodo splaknejo. — Raztopi naj 50 gramov boraksa v litru tople vode. — Steklenica luskine vode 60 kr. Steklenica „Esprit-Bérénice“ 40 kr.

Piccolijeva lekarna „Pri angelju“
v Ljubljani, Dunajsko cesto.

Vnanja naročila se proti povzetju svote točno izvršujejo. (266) 7

Umetne zobe in zobovja

stavlja na način, ki ne provzroči nikakih bolečin, ter opravlja vse **zobne operacije** in **zobna plombovanja**

A. PAICHEL,

(12) 64 zobozdravnik (7)
pri Hradskega mostu I. nadstr.

Ivan Kregar,

pasarski
in
izdelovatelj
cekvenega
orodja

LJUBLJANA,
Poljanska
cesta št. 8,
poleg „Alojzije-
višča“.

opozarja in toplo priporoča prečastiti duhovščini in
slavnim cerkvenim predstojništvom svojo novourejeno

pasarsko delalnico,

v kateri izdeluje v najraznovrstnejših oblikah in slogih
cerkveno orodje, kot: moštrance, ciborije, kelije,
tabernakeljne, svečnike, léstence itd. iz najtrše in naj-
zanesljivejše kovine, lično in cenó po poslanih uzorcih
ali lastnem nártu. — Staro orodje popravlja in pre-
navlja, posrebuje in pozlatuje v ognju tudi strelododne
esti po najnižji ceni. — Izvršeno blago pošlje dobro
spravljeno in poštnine prosto. 1592 52—36

M. Škrabec,

stavbeni in galanterijski klepar,
v Ljubljani, Kongresni trg št. 17 (Nunsko poslopje).
se priporoča prečast. duhovščini in sl. občinstvu v izvršitev vseh v njegovo obrt
vštevajočih se del.

Posebej izvršuje zanesljivo in točno

396 2—2

**pokrivanje cerkvenih in župniških
streh in zvonikov**

z močnim železnim kositarjem ter napeljuje žlebove na novih zgradbah
ter iste tudi prenavlja po nizki ceni.

V zalogi ima tudi raznovrstne **kleparske galanterijske proizvode.**

POVESTI

III. zvezek: **ANDREJ KALAN**

izšel je ravno kar ter se dobiva komad po 20 kr., po
pošti 23 kr. v „Katol. Bukvarni“ in „Katol. Tiskarni“
v Ljubljani.

Tudi II. zvezek je še v zalogi.

Ponudimo po najnižjih cenah:
zarezano vštricno ostrešno opeko

najboljše vrste,

lončene peči
(specijaliteta).

majolika peči

lepenke (Dachpappe), karbolinej, roman in
portlant cement, oevi iz kamenine, nasade za
dimnike iz kamenine, ognju protivno opeko
in plošče osamljače (Isolirplatten).

Dalje prevzamemo po najnižjih cenah
**tlakanje z asfaltom, s chammotnimi in
cementnimi ploščami.**

Odličnim spoštovanjem

J. P. VIDIC & Comp.
Ljubljana, Slonove ulice.

318 9

Prevzetje trgovine.

Usojava si uljudno javljati, da prevzameva z dném **1. septembra letos** vže nad osemnajst let pod tvrdko
M. Neumann v Slonovih ulicah št. 11 obstoječo

trgovino z izgotovljeno obleko za gospode in dame

ter se ob jednom priporoča velečastitej duhovščini, visokemu plemstvu ter slavnemu občinstvu iz mesta in z dežele v prav
obilna naročila.

Z odličnim spoštovanjem

Gričar & Mejač.

384 5—5

Dunajska borza.

Dné 31. avgusta

Papirna renta 5%, 16% davka	96 gld. 10 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	95 „ 70 „
Zlata renta 4%, davka prosta	113 „ 80 „
Papirna renta 5%, davka prosta	100 „ 35 „
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	997 „ — „
Kreditne akcije, 160 gld.	313 „ 25 „
London, 10 funtov strl.	119 „ 60 „
Napoleonodor (20 fr.)	9 „ 49 1/2 „
Cesarski cekini	5 „ 69 „
Švabskih mark 100	58 „ 60 „

Dné 30. avgusta.

Ogerska zlata renta 4%	111 gld. 20 kr.
Ogerska papirna renta 5%	100 „ 35 „
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	140 „ — „
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	150 „ 25 „
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	183 „ 50 „
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	96 „ 15 „
Zastavna pisma	100 „ 15 „
Kreditne srečke, 100 gld.	191 „ — „
St. avstrijske srečke, 40 gld.	61 „ — „

Ljubljanske srečke, 20 gld.	22 gld. — kr.
Avstr. rudačega križa srečke, 10 gld.	17 „ 50 „
Rudolfove srečke, 10 gld.	24 „ 50 „
Salmove srečke, 40 gld.	62 „ 25 „
Windischgrätzove srečke, 20 gld.	68 „ — „
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	151 „ — „
Akcije Ferdinandove av. želez. 1000 gl. st. v. 2820	— „ — „
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	100 „ 25 „
Papirni rubelj	1 „ 20 „
Laški lir 100	— „ — „

MERCUR menjarnična delniška
družba na Dunaju,
I., Wollzeile šte. 10.

Najkulantnejše se kupujejo in prodajajo v kursnem
listu navedeni vrednostni papirji, srečke, valute
in devize.

Razna naročila izvrše se najtočneje.

Za nalaganje kapitalov priporočamo:

4% bolzansko-meranske prioritete.

4 1/2% gališkega zemljiškega kreditnega društva
zastavna pisma.

4% duhovsko-podmokelske (Dux-Bodenbacher)
srebrne prioritete.

150.000 goldinarjev

dobi se z jedno

kreditno promeso

4 1/2% gld. in 50 kr. kolek.

Žrebanje dné 1. septembra!